

Programområde for helsearbeiderfag - Læreplan i

felles programfag Vg2

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 5. januar 2006 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2007

Gjelder til 31.07.2016

Formål

Helsearbeiderfaget skal medvirke til å dekke behovet for kompetente helsefagarbeidere som kan møte pasienter, brukere og pårørende på profesjonell måte, og bidra til at samfunnets behov for helse- og omsorgstjenester blir ivaretatt både i kommunal helse- og sosialtjenesten og i spesialisthelsetjenesten. Programfagene skal bidra til å utdanne helsefagarbeidere som samarbeider med andre yrkesgrupper, fremmer trivsel, fysisk og psykisk helse og ivaretar brukermedvirkning og pasientrettigheter. Gjennom helsefremmende arbeid skal helsefagarbeideren forebygge isolasjon og legge til rette for et mer aktivt liv.

Opplæringen i faget skal utvikle evne til å møte mennesker med ulik kulturell bakgrunn i ulike livssituasjoner og med ulik evne og mulighet for kommunikasjon. Videre skal opplæringen bidra til å gjøre helsefagarbeideren skikket til å observere og bruke kunnskap om ulike sykdommer, skader og lidelser, og til å iverksette forebyggende eller behandlende tiltak innen eget ansvars- og kompetanseområde. Opplæringen skal bidra til å utvikle profesjonelle yrkesutøvere med empati og evne til samspill med mennesker med ulike hjelpebehov. Programfagene skal utvikle helsefagarbeidere som kan delta aktivt i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Programfagene utgjør en helhet, og opplæringen skal være tverrfaglig og praksisnær. I opplæringen skal det legges til rette for varierte arbeidsoppgaver som kan bidra til å fremme kreativitet og helhetlig kompetanse som er anvendelig i helse- og sosialsektoren.

Struktur

Programområde for helsearbeiderfaget består av tre programfag. Programfagene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over programfagene:

Årstrinn	Programfag		
Vg2	Helsefremmende arbeid	Kommunikasjon og samhandling	Yrkesutøvelse

Beskrivelse av programfagene

Helsefremmende arbeid

Helsefremmende arbeid dreier seg om hva levevaner, fysisk aktivitet og kosthold betyr for å forebygge sykdom og fremme helse. Faget handler om profesjonell helsehjelp, pleie, omsorg og aktiviteter som fremmer helse, trivsel og livskvalitet. I faget inngår også grunnleggende sykepleie, praktiske hygienetiltak og forebygging av smitte. Programfaget dreier seg om

sammenhengen mellom kroppens oppbygning, funksjoner og sykdomslæren. Helse, miljø og sikkerhet og forebygging av belastningslidelser og førstehjelp inngår.

Kommunikasjon og samhandling

Kommunikasjon og samhandling dreier seg om hva dette betyr for mennesker med ulike behov for helse- eller sosialhjelp. Empati, respekt og toleranse som grunnleggende verdier for den enkeltes selvfølelse og integritet står sentralt. I faget inngår også ulike kommunikasjonsteknikker og konflikthåndtering. Objektiv observasjon, korrekt tilbakemelding og relevant regelverk om taushetsplikt og personvern inngår.

Yrkesutøvelse

Yrkesutøvelse dreier seg om hvordan et helhetlig menneskesyn kan ivaretas. Planlegging, gjennomføring, dokumentasjon og vurdering av eget arbeid inngår i faget. Det handler videre om relevant regelverk og yrkesetiske retningslinjer. Helsefagarbeiderens rolle og ansvar i samarbeid med andre yrkesgrupper står sentralt. Programfaget handler om ulike planer som brukes i helse- og sosialsektoren, dokumentasjon og gjennomføring av helse-, omsorgs- og sosialtiltak.

Timetall

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

Vg2

Helsefremmende arbeid 197 årstimer

Kommunikasjon og samhandling 140 årstimer

Yrkesutøvelse 140 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de medvirker til å utvikle fagkompetansen og er en del av den. I helsearbeiderfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig i helsearbeiderfaget innebærer å rapportere og informere andre på korrekt og hensiktsmessig måte. Det vil også si å kunne fylle ut skjemaer og utarbeide planer. Videre innebærer det å kunne kommunisere og legge til rette for dialog i møte med pasienter, brukere, pårørende og kollegaer.

Å kunne lese i helsearbeiderfaget innebærer å forstå innholdet i ulike tekster og skjemaer, pasientdokumenter og planer, statistikk og relevant regelverk. Å kunne lese innebærer også å kunne forstå og sette seg inn i faglitteratur for å holde seg faglig oppdatert.

Å kunne regne i helsearbeiderfaget innebærer å beregne og vurdere kostnader knyttet til ulike aktiviteter i boliger og institusjoner. Tallforståelse innebærer også å kunne vurdere mengde, mål og vekt i måltider.

Å kunne bruke digitale verktøy i helsearbeiderfaget innebærer å utveksle dokumentasjon og informasjon i faglig arbeid. Det vil si å kunne kommunisere med andre og utføre kontortekniske rutiner.

Kompetansemål

Helsefremmende arbeid

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for sammenhengen mellom fysisk aktivitet og helse, og for hvordan fysisk aktivitet kan bidra til å forebygge de vanligste livsstilssykdommene
- gi eksempler på aktiviteter som fremmer helse, trivsel og livskvalitet
- planlegge og begrunne sammensetningen av kostholdet for ulike brukere ut fra funksjonsnivå, alder og behov, og i tråd med norske anbefalinger for ernæring
- lage trygge og sunne måltider for ulike brukere i tråd med norske anbefalinger om ernæring
- gjøre rede for symptomer på ulike sykdommer og lidelser knyttet til allmenntilstand, næringsopptak, utskilling av avfallstoffer og allergier, og foreslå tiltak
- gjøre rede for og demonstrere grunnleggende sykepleie
- drøfte betydningen av god hygiene for å forebygge sykdom og hindre smitte i og utenfor en institusjon i tråd med gjeldende regelverk
- beskrive tilbud frivillige organisasjoner og interesseorganisasjoner gir i nærmiljøet, og drøfte deres betydning for sosiale nettverk og forebygging av isolasjon
- drøfte sammenhengen mellom levekår og livskvalitet

- forklare hva rehabilitering og rehabilitering er, og gi eksempler på forebyggende og helsefremmende tiltak
- demonstrere hjelpemidler som bidrar til selvstendighet og opprettholder funksjoner i dagliglivet, og beskrive søknadsprosedyrer for brukere
- gjøre rede for tiltak som forebygger ulykker og brann i hjemmet og på institusjoner
- demonstrere førstehjelp som er relevant for helsefagarbeideren
- gjøre rede for de mest brukte legemidlene og forklare virkninger og bivirkninger
- gjøre rede for hvordan helse, miljø og sikkerhet er organisert, og beskrive helsefagarbeiderens rolle i arbeidet for å ivareta fysisk og psykisk helse

Kommunikasjon og samhandling

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte hva det vil si å være medmenneske, og hvordan samspill mellom mennesker kan fremmes
- drøfte hva respekt og toleranse for andres kulturer og tradisjoner, livssyn og sosiale status innebærer, og drøfte hva dette betyr for å fremme fysisk og psykisk helse
- drøfte hvordan empati kan brukes for å løse eller forebygge sosiale problemer og fremme psykisk og somatisk helse
- gjøre rede for hva et terapeutisk miljø er, og foreslå virkemidler som kan fremme godt terapeutisk miljø
- drøfte ulike former for kommunikasjon og gjøre rede for hvordan kommunikasjon kan fremme trygghet og tillit
- forklare forskjellen på subjektiv og objektiv observasjon og rapportering, og drøfte betydningen av korrekt rapportering, pasientsikkerhet og anonymitet
- drøfte helsefagarbeiderens rolle som talerør for pasienten og brukeren
- gjøre rede for regelverk om taushetsplikt og personvern i helse- og sosialsektoren

- drøfte veilederrollen, og hva det betyr å kunne motta veiledning
- drøfte ulike strategier for konflikthåndtering og prøve noen strategier i praksis

Yrkesutøvelse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte hva profesjonell yrkesutøvelse innebærer for helsefagarbeideren
- gjøre rede for gjeldende regelverk om kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten og drøfte hva faglig forsvarlig og omsorgsfull helsehjelp innebærer
- diskutere betydningen av tverrfaglig samarbeid og gi eksempler på yrkesgrupper helsefagarbeideren samarbeider med
- drøfte hva brukermedvirkning innebærer
- gjøre rede for ulike tiltaks-, pleie- og omsorgsplaner som brukes i pleie- og omsorgstjenesten, og lage egne forslag til planer
- gjøre rede for relevant regelverk i helse- og sosialsektoren og gi eksempler på hvordan regelverket skal sikre befolkningen rett til et helhetlig helse- og sosialtilbud, herunder individuell plan
- forklare hva yrkesetikk er, og diskutere dette i forhold til relevant regelverk innenfor helsesektoren og internasjonale menneskerettigheter
- diskutere betydningen av internkontroll i pleie- og omsorgstjenesten og egen rolle i dette arbeidet
- gjøre rede for gjeldende regelverk for håndtering av medikamenter og helsefagarbeiderens ansvar og rolle i forbindelse med dette
- forklare prinsippene for universell utforming
- gjøre rede for og anvende ergonomiske prinsipper i yrkesutøvelsen

Vurdering

Vg2 Helsearbeiderfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Programfag	Ordning
Helsefremmende arbeid Kommunikasjon og samhandling Yrkesutøving	Eleven skal ha en standpunktkarakter i hvert av programfagene.

Eksamen for elever

Programfag	Ordning
Helsefremmende arbeid Kommunikasjon og samhandling Yrkesutøving	Eleven skal opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Programfag	Ordning
Helsefremmende arbeid Kommunikasjon og samhandling Yrkesutøving	Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen i hvert av programfagene. I tillegg skal privatisten opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.